

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

PRIDEDAMAS PRIE

PENKIŲ STANDARTINIŲ FORMŲ, NAUDOJAMŲ TAIKANT SPRENDIMŲ DĖL TARPVALSTYBINIŲ FINANSINIŲ BAUDŲ VYKDYMO PROCEDŪRĄ, NUSTATYTĄ PAMATINIŲ SPRENDIMU 2005/214/TVR

Tarybos pamatinio sprendimo 2005/214/TVR dėl abipusio pripažinimo principo taikymo finansinėms baudoms¹ (toliau – pamatinis sprendimas) priėmimo data – 2005 m. vasario 24 d. Šiuo teisės aktu teisminei arba administracinei institucijai leidžiama be jokių papildomų formalumų perduoti finansinę baudą tiesiogiai kitos ES šalies institucijai, kuri šią baudą pripažįsta ir užtikrina jos vykdymą. Ši procedūra daugiausia taikoma tais atvejais, kai bauda skiriama asmeniui, kuris nėra nuolatinis ES šalies, kurioje įvykdytas pažeidimas, gyventojas ir iš tos šalies teritorijos išvyksta nesumokėjęs baudos. Numatyta šio pamatinio sprendimo įgyvendinimo data buvo 2007 m. kovo 22 d. 2017 m. jau beveik visos valstybės narės yra įgyvendinusios pamatinį sprendimą, ir tarp įvairių valstybių narių kasmet perduodama šimtai tūkstančių bylų.

Perduodama sprendimą dėl finansinės baudos paskyrimo, sprendimą priėmusi valstybė taip pat turi pateikti į sprendimą vykdančiosios valstybės narės kalbą išverstą liudijimą (pateiktą pamatinio sprendimo priede). Liudijime turi būti pateikta visa susijusi informacija, kuri sprendimą vykdančiajai valstybei reikalinga sprendimui pripažinti ir įvykdyti. Vienas iš pamatinio sprendimo principų yra tai, kad bylos iš vienos valstybės narės kompetentingos institucijos tiesiogiai perduodamos kitos valstybės narės kompetentingai institucijai. Kelis kartus pamatiniame sprendime nurodyta, kad, vykstant šiam procesui, šios kompetentingos institucijos turi viena su kita konsultuotis arba viena kitą informuoti (pamatinio sprendimo 7, 9, 11, 12 ir 15 straipsniai). Tačiau pamatiniame sprendime nenustatytos kalbų vartojimo tvarkos taisyklės, kurių turėtų būti laikomasi palaikant tokius ryšius.

Iš pastarųjų metų patirties matyti, kad, siekiant palengvinti atsakingų institucijų keitimąsi informacija apie konkrečius atvejus, reikalingos kitokios standartinės formos. Kiekvienu atveju, kai pateikiamas prašymas skirti tarpvalstybinę finansinę baudą, sprendimą vykdančioji valstybė sprendimą priėmusiai valstybei paprastai išsiunčia bent du tolesnius raštus, t. y. pranešimą, kad byla gauta (priimta), ir pranešimą apie galutinį sprendimo vykdymo rezultatą. Kai kuriais atvejais susijusioms valstybėms reikia keistis papildoma informacija.

Dėl ES kalbų skirtumų išsamus keitimasis informacija pagal pamatinį sprendimą yra brangiai kainuojanti ir daug laiko atimanti procedūra. Visų pirma taip yra dėl vertimo raštu išlaidų, o antra, dėl to, kad dažnai prireikia nemažai laiko nustatyti, ką norėta pasakyti tam tikrais pranešimais, ir laiko, kuris gali būti reikalingas dokumentams išversti.

Vokietijos iniciatyva sudaryta ekspertų grupė, kurios užduotis – parengti tam tikras standartinės formos, kurias būtų galima naudoti skiriant tarpvalstybines finansines baudas, ir kurios palengvintų pripažinimo ir vykdymo procesą ir leistų išvengti papildomų vertimo paslaugų.

---

¹ OL L 76, 2005 3 22, p. 16.

Penkios standartinės formos poveikio pamatinio sprendimo turiniui ir teisiniam reglamentavimui neturi. Atitinkamos nacionalinės institucijos formas naudoja tik savo noru. Vis dėlto valstybės narės raginamos skatinti naudoti formas, nes taip būtų supaprastintas pamatiniame sprendime nustatytą sprendimų dėl tarpvalstybinių finansinių baudų vykdymo mechanizmas ir sumažėtų su procedūra susijusi finansinė ir administracinė našta.

Būsimą elektroninį keitimąsi formose pateikta informacija būtų galima planuoti ir vėlesniame etape.

EKSPERTŲ GRUPĖS METODIKA

Požiūris

2016 m. balandžio 13 d. posėdyje Europos Tarybos darbo grupė COPEN, remdamasi Vokietijos iniciatyva, pasiūlė, kad kelios valstybės narės sudarytų ekspertų grupę standartinei (-ėms) formai (-oms) aptarti ir jų projektams parengti siekiant supaprastinti tarpvalstybinio sprendimų dėl finansinių baudų vykdymo procedūrą. Europos Komisija sutiko dalyvauti rengiant šių formų projektus ir koordinuoti procesą.

Formų projektų rengimo grupės nariais pasisiūlė tapti Lenkijos, Suomijos, Vokietijos ir Nyderlandų ekspertai. 2016 m. spalio 16 d. ir 2016 m. lapkričio 22 d. Teisingumo ir vartotojų reikalų GD patalpose įvyko du ekspertų posėdžiai. Šiuose posėdžiuose buvo aptariamose idėjos ir rengiami įvairių formų projektai. 2016 m. gruodžio 16 d. COPEN posėdyje ekspertų grupės darbo rezultatai buvo pristatyti visoms valstybėms narėms². Remdamiesi valstybių narių pateiktomis raštiškomis pastabomis, ekspertai pataisė penkių formų tekstą. Šiuo *memorandumu siekiama paaiškinti formų sukūrimo priežastis ir išsamiai apibūdinti kiekvieną formą. Taip specialistams turėtų būti sudarytos sąlygos tinkamai naudoti formas savo kasdienėje veikloje.* 2017 m. birželio 21 d. COPEN posėdyje buvo aptartas ir patvirtintas formų tekstas³.

Požiūris, kurio laikosi ekspertų grupė, pagrįstas vidine pamatinio sprendimo logika (sistema) ir jų patirtimi, įgyta per penkerius ar daugiau metų praktinio darbo remiantis pamatiniu sprendimu. Atskaitos taškas rengiant formų projektus buvo sprendimų dėl tarpvalstybinių finansinių baudų vykdymo procedūra, o ypatingas dėmesys buvo skiriamas informacijai, kuri reikalinga sprendimui sėkmingai įvykdyti, ir būtinajam sprendimą priėmusios valstybės ir sprendimą vykdančiosios valstybės keitimuisi informacija.

Kodėl yra penkios formos?

Penkios formos buvo parengtos siekiant patenkinti skirtingus informacijos poreikius, kylančius vykdymo proceso metu. Nors kai kurios valstybės narės ekspertus paragino apsvastyti galimybę sumažinti formų skaičių sujungiant kai kuriuos skirtingų formų aspektus, po ekspertų surengto pakartotinio svarstymo nuspręsta palikti penkias skirtingas formas. Tai argumentuojama tuo, kad šios penkios formos skirtos skirtingiems procedūros aspektams. Dažniausiai planuojama naudoti 1–3 formas. Visos susijusios informacijos, ypač informacijos apie mokėjimo procedūrą, nesudėjus į vieną formą, bus supaprastintas kasdienis kompetentingų institucijų darbas. Be to, kadangi formų naudoti neprivaloma, valstybės narės gali jomis naudotis pagal pageidavimą, iškilus poreikiui.

---

² Dok. 14898/16 JAI 1007 COPEN 361 EJM 83.

³ Dok. 9610/17 JAI 540 COPEN 177 EJM 39.

Siekiant dar labiau palengvinti kasdienį bylų tvarkytojų darbą ir formų naudojimą, nuspręsta formas parengti 23 ES kalbomis.

FORMŲ APIBŪDINIMAS

1 forma

Pagal pamatinio sprendimo 11, 12 ir 15 straipsnius sprendimą vykdančiosios valstybės kompetentinga institucija turi pateikti tam tikrą informaciją sprendimą vykdančiosios valstybės kompetentingai institucijai. Kad šia informacija būtų lengviau keistis, ekspertų grupė siūlo naudoti 1 formą. Du pagrindiniai aspektai yra savanoriškas baudos mokėjimas (d dalis) ir visiškas arba dalinis sprendimo vykdymo nutraukimas (e dalis).

2 forma (visiškas pripažinimas) ir 3 forma (visiškas įvykdymas)

2 ir 3 formose pateikiami du pagal pamatinį sprendimą dažniausiai naudojami pranešimai, t. y. pranešimai apie visišką pripažinimą ir visišką įvykdymą. Dėl tos pačios priežasties šios dvi formos eina prieš kitas dvi formas (4 ir 5 formas), kurios apima visus kitus galimus scenarijus.

2 forma (visiškas pripažinimas)

2 ir 4 formose pateikiama informacija apie nutarimą pripažinti ir įvykdyti sprendimą, kurią sprendimą vykdančioji valstybė turi pateikti sprendimą priėmusiai valstybei. Remiantis praktine patirtimi, daugeliu atvejų sprendimai visiškai pripažįstami (pvz., Nyderlanduose visiškai pripažįstama apie 97 proc. sprendimų). Todėl buvo parengta atskira, o svarbiausia – trumpa – forma. Tokiais atvejais sprendimą vykdančiosios valstybės kompetentinga ir (arba) centrinė institucija gali tiesiog paimti vieną formą, pažymėti vieną langelį, nurodyti reikiamą sumą ir išsiųsti formą sprendimą priėmusiai valstybei. Tai padaryti lengva, o atsakingajam asmeniui nereikia rūpintis visomis kitomis galimomis procedūros baigtimis. Be to, sprendimą priėmusios valstybės kompetentinga institucija iš karto gali matyti, kokį pranešimą gavo, net jeigu jis pateikiamas sprendimą vykdančiosios valstybės kalba.

3 forma (visiškas įvykdymas)

3 ir 5 formose pateikiama informacija apie vykdymo procedūrą (jos baigtį), kurią sprendimą vykdančioji valstybė turi pateikti sprendimą priėmusiai valstybei. Kaip rodo patirtis, po sprendimo pripažinimo daugeliu atvejų sumokama visa baudos suma. Todėl, atsižvelgiant į didelį tokių atvejų skaičių, buvo parengtas atskiros ir trumpos formos projektas. Kaip ir visiško pripažinimo atveju, sprendimą vykdančiosios valstybės kompetentinga institucija gali tiesiog vienoje formoje pažymėti vieną langelį, nurodyti reikiamą sumą ir išsiųsti formą sprendimą priėmusiai valstybei.

4 forma (dalinis pripažinimas ir visiškas nepripažinimas) ir 5 forma (sprendimo vykdymo baigtis)

Informacija apie visišką pripažinimą ir visos baudos sumos sumokėjimą pateikiama 2 ir 3 formose, taigi reikia informuoti ir apie visas kitas galimas baigtis. Todėl ekspertų grupė parengė dar dvi formas, kuriose aiškiai atskiriamas pripažinimo etapas (4 forma) ir vykdymo procesas (5 forma).

4 forma

Ši forma yra susijusi su pripažinimo etapu ir apima visas baigtis, išskyrus visišką pripažinimą.

Svarbiausia yra pradžioje pateikiama informacija (d.1 ir d.2 dalys): kokia buvo pripažinimo procedūros baigtis – visiškas atsisakymas pripažinti sprendimą ar dalinis jo pripažinimas, o dalinio pripažinimo atveju – kokia suma pripažinta mokėtina sprendimui įvykdyti?

Kitas klausimas – kodėl sprendimas nebuvo visiškai pripažintas? Todėl 4 formoje išvardyti skirtingi pagrindai visiškai arba iš dalies nepripažinti sprendimo:

- pirma 4 formoje nurodomi pamatinio sprendimo 7 straipsnyje ir 20 straipsnio 3 dalyje išvardyti atsisakymo pripažinti sprendimą pagrindai (d.3 dalis);
- kitos atsisakymo pripažinti sprendimą priežastys, išskyrus pamatinio sprendimo 7 straipsnyje ir 20 straipsnio 3 dalyje išvardytus pagrindus, pvz., susijusio asmens mirtį, išvardytos d.4 dalyje. Jeigu taikytina viena iš šių priežasčių, nėra oficialaus pagrindo (nuolatinis gyvenimas ar pajamų gavimas sprendimą vykdančiojoje šalyje) bylą perduoti sprendimą vykdančiajai valstybei (pamatinio sprendimo 4 straipsnio 1 dalis).

Be informacijos apie tai, kad sprendimas buvo pripažintas tik iš dalies, joje gali būti pateikiama papildomos informacijos apie pripažintą mokėtiną finansinę baudą. Tokia informacija gali būti pateikta, jeigu priimant sprendimą ji jau žinoma (e dalis):

- kai kurios vykdančiosios valstybės sprendimą pripažinti užsienyje priimtą teismo sprendimą ir patvirtinti mokėjimą dalimis priima vienu dokumentu. Informacija apie tai, kad buvo patvirtintas mokėjimas dalimis, gali būti labai vertinga toms sprendimą priėmusioms valstybėms, kuriose mokėjimo dalimis patvirtinimas turi poveikį senaties terminui. Tam yra skirta e.1 dalis.
- E.2 ir e.3 dalyse atsižvelgiama į kitus veiksnius, dėl kurių mokėtina suma yra mažesnė nei visa liudijime nurodyta finansinės baudos suma.

5 forma (sprendimo vykdymo baigtis)

Kadangi yra specialios visiško pripažinimo, visiško įvykdymo ir visiško arba dalinio nepripažinimo formos, reikalinga ir viena forma, kuri apimtų visas kitas galimas sprendimo vykdymo baigtis – ši informacija įtraukiama į 5 formą.

Kai kuriose vykdančiosiose valstybėse mokėjimas dalimis patvirtinamas ne tuo pačiu sprendimu, kuriuo pripažįstamas sprendimas dėl finansinės baudos paskyrimo, o atskiru sprendimu vėlesniame vykdymo proceso etape. Informacija apie tai, kad buvo patvirtintas mokėjimas dalimis, gali būti labai vertinga toms sprendimą priėmusioms valstybėms, kuriose mokėjimo dalimis patvirtinimas turi poveikį senaties terminui. Todėl ši informacija taip pat įtraukta į 5 formą, tačiau iš kitos perspektyvos (d dalis).

Nutraukus sprendimo vykdymą, pirmiausia pateikiama informacija yra sprendimo vykdymo nutraukimo data ir sprendimo vykdymo baigtis. Ši informacija pateikiama e.1 ir e.2 dalyse.

Jeigu baudos suma po sprendimo pripažinimo buvo išskaityta, tą informaciją galima pateikti e.3 dalyje.

E.4 dalyje nurodomos sprendimo vykdymo nutraukimo (išskyrus visišką sprendimo įvykdymą) priežastys. E.4 dalyje pateikiami pamatinio sprendimo 12 straipsnio 2 dalyje, 11 straipsnio 1 dalyje ir 9 straipsnio 1 dalyje išvardyti pagrindai. Kadangi pamatinio sprendimo 9 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad sprendimo vykdymo nutraukimas reglamentuojamas

sprendimą vykdančiosios valstybės teise, šioje formos dalyje be dažniausių sprendimo vykdymo nutraukimo priežasčių taip pat yra galimybė įvardyti „kitas priežastis“.
